

РЕШЕНИЕ

№ 122

гр. София, 23.06.2017г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, второ наказателно отделение, в открито съдебно заседание на деветнадесети април през 2017г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ТАТЯНА КЪНЧЕВА
ЧЛЕНОВЕ: ТЕОДОРА СТАМБОЛОВА
МИЛЕНА ПАНЕВА

при участието на секретаря Кристина Павлова и в присъствието на прокурора Петя Маринова разгледа докладваното от съдия Панева касационно наказателно дело № 282 по описа за 2017г. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по жалби на подсъдимия С. В. С. и неговия защитник срещу решение № 22 от 30.01.2017 г. на Пловдивския апелативен съд, постановено по ВНОХД № 659/2016 г.

С касационната жалба на защитника се претендира явна несправедливост на наложеното на подсъдимия наказание. Според адв. С. не са отчетени от въззивния съд всички смекчаващи отговорността на подсъдимия обстоятелства, а относителната тежест на съобразените не е обективно преценена. Като пропуск на съдилищата от предходните инстанции се сочи оставянето без внимание на такива обстоятелства като размера на подкупа, определен в жалбата като „малък“; формата на изпълнителното деяние; фактът, че предложението подкуп не е бил приет, поради което защитените обществени отношения са били засегнати „в много малка степен“; подбудите на подсъдимия, които не са били свързани с прикриване на престъпление, а са били свързани с желанието му, като обявено за издирване лице да избегне задържане. Като недостатък в оценъчната дейност на въззивния съд е изтъкнато и не съобразяването на факта на липсващо сред предходните осъждания на С. такова за корупционно престъпление. Приведени са примери от практиката на съдилища в страната, като се настоява, че в сходни случаи „се налагат много по-ниски по размер наказания“ от наложеното на подсъдимия. Направено е искане за изменяване на въззивното решение чрез допълнително намаляване на размера на всяко от наказанията лишаване от свобода и парична глоба, съобразно и с тежкото според защитника материално положение на С..

В жалбата на подсъдимия също е даден израз на недоволство от размера на наложените санкции и е поискано смекчаването им. Заявено е съжаление за извършеното, собственото на подсъдимия убеждение, че вече се е поправил и правната му преценка, че в случая се касае за опит, а не за довършено престъпление.

В съдебното заседание пред настоящия състав защитникът на подсъдимия поддържа жалбата, изложените в нея аргументи и направеното искане.

Представителят на Върховната касационна прокуратура пледира за оставяне в сила на оспореното въззивно съдебно решение.

Подсъдимият моли за намаляване на размера на наложеното му наказание.

Настоящият състав на ВКС, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка в пределите, определени от чл. 347, ал. 1 НПК, прие, че жалбите са неоснователни.

С присъда № 40 от 03.10.2016 г., постановена по НОХД № 389/2016 г. състав на Старозагорския окръжен съд е признал подсъдимия С. В. С. за виновен в това, че на 14.04.2016 г., на ПП-I-6 (Б. – С.), км 347 предложил подкуп – парична сума от 400 евро на полицейски органи – младши инспектор Н. С. Г. и младши инспектор Д. Г. Й., за да не извършат действия по служба (да не извършат проверка за установяване на самоличността му и да не предприемат действия за изпълнение на наложена му мярка „принудително довеждане на обвиняем“ по досъдебно производство № 745/2015 г. на РУП–гр. Дупница), поради което и на осн. чл. 304а вр. чл. 304, ал. 1 НК и чл. 54 и чл. 58а НК му е наложил наказание лишаване от свобода за срок от четири години, търпимо при първоначален строг режим и глоба в размер на 8 000 лева. На осн. чл. 59, ал. 1 НК съдът е зачел и е приспаднал времето, през което подсъдимият е бил задържан под стража. С присъдата е извършено разпореждане с веществените доказателства по делото.

С оспореното по касационен ред въззивно съдебно решение присъдата е изменена, като подлежащият на изтърпяване срок на лишаване от свобода е намален от четири години на две години и осем месеца, а размерът на глобата - от 8 000 лева на 5 000 лева. В останалата ѝ част присъдата е потвърдена.

За да извърши корекция на контролирания акт в насоката, желана от подсъдимия и от неговия защитник, касационната инстанция би трябвало да установи явно несъответствие между обществената опасност на извършеното и личната обществена опасност на подсъдимия – от една страна и тежестта на наложеното наказание – от друга страна. Конкретиката по случая не обосновава такъв извод. Напротив, коригираното от въззивния съд наказание е пропорционално спрямо извършеното престъпление. Направена е от състава на Пловдивския апелативен съд обстойна и качествена съпоставка на обстоятелства с действителна значимост за отмерването на приложимото наказание, като справедливо е отчетена обществената опасност на извършеното деяние, личността на подсъдимия и потенциалната негова поправимост.

Действително съществена роля в оценъчната дейност на съдилищата е имало съдебното минало на подсъдимия, като част от характеризиращите личността му факти. Това, че сред санкционираните до момента по наказателно-правен ред негови престъпни деяния липсва такова по чл. 301 – чл. 307 НК не представлява основание за допълнително смекчаване на кумулативно наложените наказания. Използването на този факт като част от аргументацията на направеното с касационната жалба на защитника искане е лишено от правна и от рационална обоснованост. Цел на наказанието е постигане на специална превенция чрез оказване на коригиращо въздействие и формиране на задръжки у дееца срещу извършването на нови престъпления въобще, а не само срещу извършването на престъпления от определен вид. С поведението си в конкретния случай подсъдимият нагледно е демонстрирал устойчивост спрямо упражняваното по отношение на него наказателно-правно въздействие, отхвърляйки за пореден път (15-ти по ред) правните забрани. Този факт справедливо е отчетен от съдилищата, като изискващ реакция, чрез която на подсъдимия да бъде показано, че правото е сериозен регулатор, че то няма пожелателен характер и вложените в него норми имат обвързващ характер спрямо всички граждани и трябва да бъдат спазвани.

В качеството на аргумент в касационната жалба е посочено положение, което е фактологически вярно, но в използвания логически аспект не е със стойността, която му е придадена от защитника. Несъмнено е по делото, че предлагайки подкупа, подсъдимият е бил воден от желание да избегне задържане, а не е целял прикриване на престъпление. Дали обаче действията му по предлагане на подкупа са били инспирирани от единия или от другия мотив е без значение, тъй като и в двата случая се касае за поведение, провокирано от користен интерес към облекчаване на собственото положение за сметка на законността. Неморално е да се търси смекчаващ отговорността фактор на основата на такъв мотив, още повече, че този мотив е базиран на предходно реализирано от С. противоправно поведение, станало причина за обявяването му за национално издирване. Поредното му задържане от органите на полицията и наказателно-правното значение на този факт за него действително е било от естество да предизвика високоемоционално състояние и да отслаби самоконтрола му. Но е факт, че той е потърсил неправомерен начин за справяне със създалата се критична ситуация и това не може да смекчи отговорността му. Свободно демонстрираният от него „пазарен” модел на поведение пред органите на полицията е красноречив показател за съществуващите у него асоциални възгледи и затвърждава направената вече съдебна констатация за завишена лична обществена опасност.

Поведението на подсъдимия действително е правно квалифицирано от прокурора като предлагане на подкуп, но приетите от съдилищата за установени факти по делото показват, че активността на С. не е ограничена до мисловна дейност, до сферата на намерението (характерно за обещаването и предлагането на подкуп). С такива характеристики е била първоначалната му реакция при поканата на двамата полицаи да представи личната си карта, като е заявил: „Дайте да ви дам по петдесет евро и все едно не сме се виждали!“ Последващото му поведение обаче е свързано с извършване на конкретни, реални фактически действия, манифестиращи решимостта му към фактическо разпореждане с предмета на подкупа: извадил е банкноти, отброил е толкова от тях, колкото е преценил – първо двеста, а след това четиристотин евро, като последователно е поднесъл към свидетелите Г. и Й. първо сумата от 200 евро, а след това по-високата сума – тази от 400 евро, за да осигури преминаването ѝ във фактическата власт на полицейските служители, като е подкрепил действията си и с думи: „Недейте да се обаждате!“, „Ето ви двеста евро и не се обаждайте на никой!“, „Ето ви по двеста евро на двамата и повече няма да се видим!“ По този начин той е направил опит да даде подкуп. Обвинението обаче е за предлагане на подкуп и тази правна квалификация е несъмнено по-благоприятна за подсъдимия. Но фактите по случая, доколкото са установени по несъмнен начин, описани са в обвинителния акт и са признати от подсъдимия в процедурата по гл. XXVII НПК, изискват обмисляне от гледище на приложимото наказание, като не подкрепят тезата на защитника за ниска степен на обществена опасност на извършеното. Заплахата, която такова поведение създава за законността и социалната справедливост е с далеч по-реални измерения от предлагането и обещаването на подкуп и това обстоятелство завишава укоримостта на извършеното. Наред с това, когато се преценява нивото на обществена опасност на инкриминирания акт, не може да се пренебрегнат и допълнителни обстоятелства, като това чия е била инициативата за този акт и дали той не е надхвърлял рамките на самия подкуп. В случая инициативата за извършеното е изхождала от подсъдимия и практически е била насочена към склоняване на двамата полицейски служители и към друго престъпление – такова по служба. Касае се за обстоятелства със значението на отегчаващи отговорността фактори, при наличието на които за ниска степен на обществена опасност на извършеното не е възможно да се говори.

Това, че адресатите на подкупа не са го приели, а са се противопоставили на действията на подсъдимия не определя извършеното като опит за предлагане на подкуп, както се настоява в жалбата на подсъдимия и не предопределя допълнително смекчаване на наказанието. Предлагането на подкуп (според възприетата от обвинението правна квалификация) е формално престъпление. То е довършено със заявяването на готовност да се „плати“ с оглед на бъдещо действие или бездействие на лицето, за което е предназначен подкупа без да е нужно да е постигнато и неговото съгласие или да се е стигнало до реализиране на очакваното от него поведение. Достатъчно е това лице да е възприело корупционния акт, за да е довършено престъплението в конкретната форма на изпълнителното деяние. В случая подсъдимият е манифестирал пред свидетелите Й. и Г. ясно и недвусмислено решимостта и готовността си да ги стимулира материално (чрез предоставяне на определена парична сума), за да не извършат дължимите действия по служба още с първоначалната си реплика към тях: „Дайте да ви дам по петдесет евро и все едно не сме се виждали!“. Отделен от това е въпросът, че той е продължил активността си по отношение на двамата, както вече бе казано по-горе. Това е станало достояние на двамата полицейски служители, от които той е очаквал противоправно поведение и с това предлагането на подкуп е довършено.

Що се касае до корупционната цена, тя е такава, каквато подсъдимият е преценил, че може да плати и на каквато е оценил очакваната изгода. От друга страна, престъплението по чл. 304а НК не е с имуществен характер и размерът на предложената облага не би могъл сам по себе си да повлияе в решаваща степен нивото на укоримост на извършеното.

Неуместно искането за намаляване на размера на всяко от кумулативно наложените наказания е обвързано с практиката на други съдилища по „подобни“ казуси. Преди всичко за „утвърдена съдебна практика“ относно размера на приложимото за конкретен вид престъпления наказание не би могло да се говори. Съдебната преценка по въпросите на индивидуализацията на наказателната отговорност е всякога конкретна, свързана е с конкретните факти по делото относно извършеното престъпление, условията, при които е извършено то, механизма на реализирането му и останалите негови специфики, данните за личността на конкретния деец. Правилата за определяне на наказанието са установени в глава V-та от Общата част на Наказателния кодекс (за пълнолетните лица), като никое от относимите към конкретния случай сред тях не е нарушено от съдилищата. Отделно от това извършеното в касационната жалба на защитника позоваване на конкретни съдебни решения е не особено коректно. Т.напр. в решението на Апелативен съд – гр. Варна, постановено по ВНОХД № 91/2012 г., цитирано в посочената жалба, изрично е подчертано, че наложеното от първостепенния съд наказание е занижено, но поради липса на протест на прокурора въззивният съд не е могъл да се намеси в насока за неговото увеличаване. Определени под средния законоустановен размер, наложените на подсъдимия С. санкции, свързани с лишаване от свобода и глоба са съобразени както със смекчаващите, така и с отегчаващите отговорността обстоятелства. Взето е предвид и имущественото положение на подсъдимия. Наказанията са адекватни от гледище на тези обстоятелства, както и от гледище на същността им да бъдат средство за индивидуално въздействие и предназначението им да стимулират извършилия престъпление към ценностна преориентация и зачитане на закона. Не следва да се забравя и значението на наказанието за подчертаване и в общественото съзнание на значимостта на социалните и правните норми и на необходимостта от тяхното зачитане. Всичко това в случая не би било постигнато с определяне на по-леки по размер наказания.

Водим от изложеното и на осн. чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, Върховният касационен съд, второ наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 22 от 30.01.2017 г. на Пловдивския апелативен съд, постановено по ВНОХД № 659/2016 г.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.